

ALOITE, vastaus aloitteeseen kielellisten vaikutusten arvioinnista ja kielistrategiasta

Kunnanvaltuusto

44

18 05 2017

Kv 44 §

Valtuutettu Leif Tast jätti aloitteen, joka koskee kielellisten vaikutusten arvioimista ja kielistrategian laatimista.

Kunnanvaltuusto on työjärjestyksensä 5. §:ssä säätänyt valtuutettujen aloiteoikeudesta. Esityslistan asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmillä ja valtuutetuilla on oikeus tehdä kunnan toimintaa ja hallintoa koskevia aloitteita.

Kunnanvaltuusto otti valtuutettu Leif Tastin aloitteen vastaan ja siirsi sen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Kh 27 §

Kunnanjohtaja Jenny Malmsten:

Leif Tast on jättänyt aloitteen, jossa hän toivoo Maalahden kunnan laativan kielistrategian.

Kansalliskielistrategia

Joulukuussa 2012 valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen ensimmäisestä kansalliskielistrategiasta. Strategian tarkoituksena on turvata kaksi elinvoimaista kansalliskieltä ja niiden olemassaolo myös tulevaisuudessa. Tavoitteena on auttaa viranomaisia toteuttamaan kielellisiä oikeuksia ja suuremmissa määrin noudattamaan kielilainsäädäntöä. Kansalliskielistrategia käsittää viisi tavoitetta sekä ehdotukset ja käytännön työkalut niiden saavuttamiseksi. Kansalliskielistrategian tavoitteena on Suomi, jossa 1) kansalliskielet näkyvät, kuuluvat ja hyväksytään, 2) kansalliskieliä käytetään kaikilla yhteiskuntalohkoilla, 3) kansalliskielten tuomat hyödyt saadaan yhteiskunnan ja yksilöiden käyttöön, 4) jokaisella on mahdollisuus elää ja toimia omassa maassaan omalla kielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi, 5) jokaisella on mahdollisuus tutustua maan niin suomen- kuin ruotsinkieliseen kulttuuriin ja perinteisiin sekä yhteiseen historiaamme ja hyödyntää niitä.

Oikeusministeriö asetti lokakuussa 2015 kansalliskieliverkoston, jonka tehtävänä oli muun muassa saattaa loppuun kansalliskielistrategian pitkän aikavälin toimenpiteet ja laatia toimintasuunnitelma niiden täytäntöönpanemiseksi. Helmikuussa 2016 oikeusministeriö julkaisi kansalliskielistrategian toimintasuunnitelman, jossa konkretisoidaan strategian pitkän aikavälin toimenpiteet. Toimintasuunnitelma pitää sisällään eri toimenpiteitä usean hallinnon alalta. Toimenpiteet koostuvat seuraavista kahdeksasta osa-alueesta: 1. Kansalliskielten näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen, 2. Molemmat kielet läsnä tulevaisuuden suunnittelussa, 3. Tietojärjestelmät, 4. Kulttuuri: audiovisuaaliset palvelut, 5. Hyvä kielitaito, 6.

Turvallisuus ja terveys, 7. Terveyden- ja sairaanhoito, 8. Valtion työhönottomenettely. Toimintasuunnitelmassa on listattuna useita toimenpiteitä jokaisesta osa-alueesta ja nimetty vastuuministeriö toteuttajaksi. Toimenpiteiden tavoitteena on muun muassa parantaa viranomaisten tietoisuutta kielellisistä oikeuksista ja niistä syntyvistä velvoitteista, parantaa kielellisten oikeuksien huomioimista lainvalmistelussa, edistää ruotsinkielisten palveluiden saatavuutta sekä kielellisten oikeuksien huomioimista palveluiden järjestämisessä.

Toukokuussa 2019 julkaistiin kansalliskielistrategian toimintasuunnitelman loppuraportti, jossa vastuuministeriöt lyhyesti kuvailevat, miten tavoitteita ja toimenpiteitä on toteutettu.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan laaditaan uudistettu kansalliskielistrategia, joka turvaa kaikkien oikeuden saada palvelua kahdella kansalliskielellä ja parantaa kieli-ilmapiiriä. Strategia vastaa Kotimaisten kielten keskuksen huoleen kansalliskielten asemasta muuttuvassa kieliympäristössä.

Kielelliset oikeudet huomioitu Maalahden kunnan ohjausasiakirjoissa

Kielelliset oikeudet on huomioitu ennen kaikkea kunnan hallintosäännön 55. §:ssä. Siitä käyvät ilmi asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet kunnan hallinnossa, kielelliset oikeudet kunnan toiminnassa, kielellisten oikeuksien toteutumisen seuranta ja raportointi sekä kielitaitovaatimukset. Hallintosäännössä (pykälät 83, 103, 122 ja 142) on määräyksiä esityslistojen ja pöytäkirjojen kielestä.

Hallintosäännön lisäksi kielellisten oikeuksien ja molemmilla kielillä tiedottamisen tärkeys otetaan esille myös kunnan tiedotusstrategiassa ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa.

Maalahden kuntastrategia päivitetään syksyllä 2021. Nykyisessä strategiassa ei mainita kieliasioita suoraan, mutta päivityksen yhteydessä on hyvät mahdollisuudet painottaa lisää kieliasioihin liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä. Erillinen kielistrategia ei ole ainoa tapa ottaa asia esille, vaan asia voidaan hyvin ankkuroida kuntastrategiaan, joka on kokonaisvaltainen strategia ja myös ohjaa kunnan talousarviotyötä. Tarvittaessa voidaan sen jälkeen laatia yksilöityjä toimenpidesuunnitelmia erikseen tai osana aiempia työkaluja ja ohjausasiakirjoja.

Yhteenveto

Hallintosäännössä ja tiedotusstrategiassa huomioidaan jo nyt Tastin aloitteessaan kaipaamat kielelliset oikeudet. Kunnan toiminta noudattaa kielilainsäädäntöä. Palvelut, tiedotus ja markkinointi tapahtuvat ruotsiksi ja suomeksi. Kielellisiin oikeuksiin liittyviä strategisia kysymyksiä voidaan lisäksi ankkuroida kuntastrategiaan.

Valtakunnallisessa kansalliskielityössä laaditaan tavoitteita ja työkaluja, joista on hyötyä myös kunnalle. Jäljempänä on linkit muun muassa julkaisuihin *Kansalliskielistrategian työvälineet* ja *Kansalliskielistrategian käytännön työvälineet kunnille ja kuntayhtymille*. Kunta osallistuu kansalliskieliverkoston ja seuraa aktiivisesti valtakunnallista kielisasioissa tehtävää työtä sekä hyödyntää myös sitä, kun se toiminnassaan jatkaa työskentelyä kunnan hyvän kieli-ilmapiirin parantamiseksi, kehittämiseksi ja vahvistamiseksi ja kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi.

Liitteet:

- [Kansalliskielistrategian toimintasuunnitelman loppuraportti](#)
- [Kansalliskielistrategian työvälineet](#)
- [Kieliasiain neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteet 2019–2023](#)
- [Kansalliskielistrategian käytännön työvälineet kunnille ja kuntayhtymille](#)

Kunnanjohtaja Malmstenin ehdotus:

Kunnanhallitus antaa edellä olevan selvityksen vastaukseksi aloitteeseen ja ehdottaa, että kunnanvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.
